

Kultur- och Fritidsplan

Mönsterås kommun

2021-2024

Syftet med planen är att formulera en gemensam vilja kring våra kultur- och fritidsfrågor, ta tillvara de resurser som finns i kommunen samt skapa en beredskap för framtiden och stimulera till utveckling.

Mönsterås kommuns kultur- och fritidsplan 2021-2024

Antagen av kommunfullmäktige i Mönsterås 2020-12-14 Kf § 130

Dnr 2020/141

Mönsterås kommuns kultur- och fritidsplan är upprättad i enlighet med lagar och förordningar samt andra lokala och regionala styrdokument och målbeskrivningar för kultur- och fritidsområdet.

Planen är framtagen av kultur- och fritidsförvaltningen i facklig samverkan och i samråd med folkvalda, tjänstepersoner, enskilda utövare, föreningsliv och organisationer.

Remiss har gått ut till kommunens samtliga förvaltningar samt till berörda organisationer och institutioner och remissvar har beaktats.

Stort tack till alla som bidragit i arbetet. Att planen är väl förankrad gör att vi tillsammans lättare kan nå resultat när vi nu ska göra verklighet av innehållet.

Mönsterås kommuns kultur- och fritidsplan 2021-2024 ersätter tidigare kulturplan och skolkulturplan och gäller till dess en ny plan fastställts.

I de fall inget annat anges ska åtgärderna genomföras inom planperioden.

Planen gäller för verksamheter som Kultur- och fritidsförvaltningen har rådighet över och bär det yttersta ansvaret för att planen följs, aktiviteterna utförs och att målen eftersträvas.

Åtgärder genomförs huvudsakligen inom kultur- och fritidsförvaltningens ram. Ökade ramar för åtgärder inom planen prövas i budgetprocessen i vanlig ordning.

Planen följs upp inom det ordinarie arbetet med verksamhetsplaner, målbeskrivningar, budget och bokslut.

Innehåll

---

1. Inledning	s.4
2. Beskrivning av verksamheterna	s.5
2.1 Samverkan	s.8
3. Prioriterade områden	s.10
3.1 Barn och unga	s.10
3.2 Kultur och hälsa	s.12
3.3 Mötesplatser	s.13
3.4 Integration och mångfald	s.13
3.5 Jämställdhet	s.14
3.6 Kulturarv	s.15
3.7 Allemansrätten	s.15
3.8 Motion och hälsa	s.16
4. Målbeskrivning	s.17
4.2 Övergripande	s.17
4.3 Effektmål	s.19

1. Inledning

Vår kultur och vår fritid är tusen språk, magi, känsla, rörelse och själ som ständigt måste vårdas, underhållas och förnyas. En allemansrätt med både rättigheter och skyldigheter.

De kan också vara verktyg för att klara målen i andra verksamheter, en god hälsa eller att utveckla människor till kreativa entreprenörer och innovatörer som kan utveckla nya näringar och skapa framtidens arbetstillfällen.

Detta gör vår kultur och vår fritid till en kraft med omätbara värden.

Mönsterås kommun har ambitionen att skapa och bevara ett rikt kultur- och fritidsliv för invånare och besökare i alla åldrar.

Detta är grundläggande för att människor ska trivas och vilja bosätta sig här.

Detta är en faktor som bidrar till att skapa ett mer levande, socialt och demokratiskt hållbart samhälle som gynnar både hälsa och tillväxt.

Idag skapas arbetstillfällen där människor finns och trivs.

För att stärka kommunens konkurrenskraft behöver vi skapa goda förutsättningar för nya och växande företag. Här kan kultur vara en viktig resurs. Entreprenörskap och kultur/konstnärskap har många beröringspunkter eftersom båda ytterst handlar om att tänka och skapa nytt.

Kreativ livsmiljö är en viktig framgångsfaktor även vid rekrytering.

Fler nöjda invånare som erbjuds ett aktivt medborgarskap samt fler nöjda besökare blir en allt viktigare faktor i samhällsbyggandet.

Kultur- och fritidsområdet är vårt gemensamma ansvar från EU-nivå via stat och region till kommunal nivå. Det är en demokratisk och strategisk fråga för hela kommunen.

Kultur- och fritidsplanen är en del av den helhet vi tillsammans skapar.

2. Beskrivning av verksamheterna

Verksamheterna inom kultur- och fritid består av bibliotek, fritidsgårdar, bad, programverksamhet, skolkultur, konst, idrottshallar, fritidsområden, konferenslokaler samt stöd till föreningsliv och studieförbund.

Nämnden för kultur- och fritid utser även kommunens årliga kulturpris och idrottspris.

Nedan följer en sammanfattad beskrivning av respektive verksamhet.

Bibliotek

Biblioteket är kommunens mest besökta institution och ett viktigt informationscentrum för kommunens invånare, fritidsboende och turister. Verksamheten arbetar utifrån tesen att biblioteket ska vara en mötesplats där alla människor oavsett ålder, etnisk bakgrund, kön, funktionsvariationer, utbildning och ekonomi har tillgång till litteratur, information, kunskap och kulturupplevelser.

Närmare beskrivning av biblioteksverksamheten finns i dokumentet *Biblioteksplan 2019-2021*.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdsverksamheten erbjuder viktiga mötesplatser i syfte att leda ungdomar i ett aktivt medborgarskap och meningsfull fritid genom att förvalta och utveckla en god samverkan mellan ungdomsliv och det civila samhället. I fritidsgårdsverksamheten kan ungdomar med olika livsstil, bakgrund, funktionsvariationer, kön och härkomst mötas i öppna och frivilliga möten.

Verksamheten är fri från alla kommersiella intressen samt krav på prestationer. Närmare beskrivning av fritidsgårdsverksamheten finns i dokumentet *Fritidsgårdsplan 2019-2021*.

Bad

Vattenpalatset i Mönsterås AB är ett kommunalt helägt bolag och den enskilt största attraktionen med betalande besökare i kommunen. Vattenpalatset ska bidra till att Mönsterås kommun anses vara en attraktiv kommun att bo och leva i.

Vattenpalatset ska erbjuda allmänheten möjlighet till rekreation, bad, motion, och friskvård. Ett besök på Vattenpalatset ska bidra till att ge besökaren en

bättre hälsa och skapa en känsla av välbefinnande och välbehag.
Simundervisningen för elever i kommunens skolor ska tillgodose.
Vattenpalatset ska verka för att kommunens barn och ungdomar ska få bra
möjlighet till att bli simkunniga.
Närmare beskrivning av badets verksamhet och mål finns i *Utvecklingsstrategi
Vattenpalatset*.

Programverksamhet

Förutom bibliotekens egna arrangemang står kultur- och fritid även för annan
programverksamhet, både egna och i samverkan med andra aktörer.
Exempel på vanligen förekommande program är inom scenkonst, fortbildning
och inspiration.

Skolkultur

Skolan är en viktig arena för att kunna nå och erbjuda kultur till alla elever.
Skolkulturen i Mönsterås kommun drivs både på Barn- och
utbildningsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen. Förutom med
kommunala medel bedrivs verksamheten inom statens ramar för Skapande
skola. En väl fungerande skolkulturgrupp med representanter från båda
förvaltningarna samt skolors kulturombud visar sig vara en förutsättning för
god planering och gott genomförande.

Konst

Kulturavdelningen förvärvar och förvaltar kommunens konst. Årlig budget finns
för nyinköp och underhåll. Kulturkontoret ansvarar för att årliga utställningar
sker i främsta syfte att främja lokala konstnärer.

Vid kommunala nybyggen och vid mer omfattande renoveringar tillämpas
enprocentregeln för konstnärlig utsmyckning.

För vidare information se dokumentet

Offentlig konst i Mönsterås kommun – Policy och riktlinjer.

Idrottshallar

Mönsterås kommun är en aktiv kommun och här finns ett flertal idrotts- och
motionsanläggningar. Fritidskontoret ansvarar för underhåll och uthyrning av
fyra sporthallar och fyra mindre gymnastikhallar där medborgare har möjlighet
att utöva olika former av fysisk aktivitet för att förbättra välmående och hälsa.
Det finns minst en hall vid varje tätort i kommunen.

Sporthallarna är viktiga anläggningar för ungdomsidrotten i Mönsterås
kommun. Här tränar och spelar fler än 200 ungdomar och ledare varje kväll sin

idrott. Hallarna används också vid arrangemang, cuper, utställningar, med mera där stora utrymmen behövs. De mindre gymnastikhallarna används i regel mest av privatpersoner för motionsidrott men även mindre föreningar och för barn gymnastik. Samtliga hallar uthyres till föreningar, organisationer samt till privatpersoner och företag i mån av lediga tider.

Fritidsområden

Fritidskontoret ansvarar för större delen av kommunens motions- och spontanidrottsområden. Det stora utbudet av fritids och friluftaktiviteter gör att kommunen är högt rankad som friluftskommun.

Det finns ett belyst motionsområde, i varje tätort, som erbjuder bra möjligheter till motion och friskvård i alla dess former. I varje tätort finns dessutom ett utomhusgym, ofta i anslutning till motionsspåren.

I friluftsområdet Långehäll i Blomstermåla finns en rad olika aktiviteter så som motionsleder, skidspår, fiske, klättring och i området finns det största stignätverket för mountainbikecykling i Kalmar län.

Vid Mönsterås hamn finns en aktivitetspark med bland annat klättersten, scen och ramper för skate, BMX och inlines.

Fritidskontoret ansvarar även för den 8 mil långa vandringsleden, Mönsteråsleden, vilken är dragen som en klassisk vandringsled i varierande terräng. I norr ansluter den till Ostkustleden och i sydväst till Högsbyleden. Verksamheten i fritidsområdena och friluftslivet sker ofta i samverkan med övriga förvaltningar i kommunen, arbetet är sammanfattat och finns för mer information i *Lokala miljömål 2020-2025*.

Stöd till föreningar och studieförbund

Kultur- och fritidslivet i kommunen vilar till stor del på ideella krafter.

Föreningar, studieförbund och lokala nätverk är viktiga aktörer i det lokala kultur- och fritidslivet. I kommunen finns flera aktiva hembygdsföreningar och ett stort engagemang för kulturarvet. Utbudet av fritidsföreningar för barn och ungdomar är stort och antal aktiva barn och ungdomar i föreningar är något fler än snittet i både länet och riket.

Kommunens kultur- och fritidsförvaltning samarbetar ofta med dessa vid olika arrangemang och projekt, och stödjer arbetet med bidrag, nätverksbyggande, tips och idéer.

Se dokument *Bidragssnormer för kultur- och fritid* samt dokument *Föreningspolicy*.

Konferenslokaler

Kultur- och fritidsförvaltningen tar emot bokningsförfrågningar och handlägger bokningar på lokalerna Skogen, Dungen och PLAY.

Bokningar sker både internt från övriga förvaltningar och externt från föreningar, studieförbund, organisationer och även privatpersoner.

För ytterligare information gällande lokalerna i biblioteket, se dokumentet Arrangemang och utställningsverksamhet i Mönsterås bibliotek.

2.1 Samverkan

En stor framgångsfaktor och god utveckling av verksamheterna inom Kultur- och fritidsförvaltningen bygger till stor del på samverkan, både internt med övriga förvaltningar och externt med föreningar, studieförbund, näringar och institutioner så som Läns museet, Länsteatern och Länsmusiken.

Precis som med skolkulturen så drivs biblioteksverksamheten i Mönsterås kommun på två förvaltningar.

Barn- och utbildningsförvaltningen svarar för skolbiblioteksverksamheten i nära samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen, medan kultur- och fritidsförvaltningen svarar för folkbiblioteksverksamheten med service till främst socialförvaltningen.

Nära samverkan sker dagligen mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och kommunens IT avdelning, tekniska, miljö- och bygg och kommunledningskontoret.

Den lättillgängliga och demokratiska biblioteksverksamheten fungerar ofta som en kanal att få ut all form av information och material till allmänheten.

I övrigt vad gäller biblioteksverksamheten och samverkan, se dokumentet *Biblioteksplan 2019-2021*.

Ett nära samarbete pågår även mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och SISU Smålandsidrotten, vilket vi kan se gynnar våra fritidsföreningar.

Friluftslivsfrågor i kommunen samordnas genom flera olika förvaltningar och utvecklingen drivs i samverkan mellan fritids-, miljö- och bygg- och tekniska kontoret. Med i samverkansgruppen finns även skolkontoret, folkhälsan och turismen, vilka alla främjar aktiviteter i friluftslivet. Mål för friluftslivet delas mellan förvaltningarna och beskrivs i *Lokala miljömål 2020-2025*.

Kultur- och fritidsförvaltningen svarar för kommunens integrationsmål tillsammans med Barn- och utbildningsförvaltningen och Arbetsmarknadsenheten.

Se mer kring integration och mångfald under stycke 3.4 och mer om integrationsmålet under avsnittet *Målbekrivning*.

3. Prioriterade områden

Grunden för kulturen och fritiden är enskilda människors intresse.

Alla kommunens invånare ska därför erbjudas möjlighet att få utöva, delta i och uppleva olika former av kultur och fritid.

Verksamheterna ska uppmuntra och stimulera ideella krafter, stödja utvecklingen av mötesplatser och ge möjligheter till möten med det professionella.

Arrangemang som till exempel bokprat, sagostunder, författarbesök, teater, föreläsningar, musikprogram, drogfria arrangemang för ungdomar och utställningar ska regelbundet anordnas.

3.1 Barn och unga

Aktiviteter inom kultur och fritid skapar förutsättningar för delaktighet, individuell utveckling, fantasi, självständigt tänkande, empati, respekt för andra och större förståelse för omvärlden. Därför är det särskilt viktigt att alla barn och ungdomar under uppväxten regelbundet får lika möjligheter att möta ett rikt utbud av kultur och möjligheten att själva få skapa. Lika så att alla barn och ungdomar har rätt till en aktiv fritid.

Musik- och kulturskolan och folkbiblioteket fungerar som en bas för att stimulera barn och unga att delta i kommunens kulturliv och har stor betydelse för barns och ungas utveckling och trivsel.

Fritidsföreningarnas utbud tillsammans med möjligheterna att bedriva motion inomhus och utomhus samt friluftsliv vid varje tätort i kommunen ska ge alla barn och unga en möjlighet till en aktiv fritid.

Kultur i förskola och skola

Enligt läroplan för grundskola, förskoleklasser och fritidshem ska skolan ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer.

I förskola och skolan når vi alla barn och unga där kulturen ska finnas både som eget område och som lärprocess under hela skolgången och vara oberoende av lärare eller rektors eget kulturintresse.

Som ett verktyg att nå kunskapsmålen i skolans läroplaner ska kulturen integreras i det vardagliga arbetet i skolan. Ett aktivt arbete med kultur som ett naturligt inslag i undervisningen säkrar elevers tillgång till kulturens alla uttrycksformer och möjligheter som konsument, deltagare och producenter.

Målen är att underlätta uppfyllandet av läroplanens mål om att eleverna "kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud" och "få erfarenheter av visuell kultur där film, foto, design, konst, arkitektur och miljöer ingår". (Citat ur Lgr 11).

Kulturaktiviteterna i skolan består bland annat av professionella teater/musik/dans/film-föreställningar av interna och externa aktörer som eleverna besöker som publik, och Skapande skola-projekt där eleverna deltar aktivt och är medproducenter av kulturen.

Föreställningar beställs och köps in av skolkulturgruppen bestående av representanter från kulturförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Skolkulturgruppen deltar i kurser och utbudsdagar för att samla information om olika föreställningar och kulturaktiviteter, och gör sedan ett urval på bra aktiviteter som kan genomföras med barn från 4 - 19 år. Gruppen fungerar som ett filter och diskussionsforum kring föreställningars kvalitet. Gruppen ser också kontinuerligt över vilka kulturformer som har erbjudits och baserar utbudet på att barnen ska möta olika kulturformer.

Med utgångspunkt i skolornas önskemål beställer och organiserar skolkulturgruppen föreställningarna.

Skolorna är fria att arrangera andra kulturaktiviteter för eleverna i stället för de som skolkulturgruppen erbjuder, så länge målet om att erbjuda eleverna minst två professionella kulturarrangemang per år uppfylls. De skolor som väljer att göra andra kulturaktiviteter än de som erbjuds, bekostar detta med egna medel.

Barnkonventionen (2018:1197)

Ur Barnkonventionen och lagen om barns rättigheter ska kultur- och fritidsförvaltningen särskilt beakta följande.

- Varje medarbetare har kunskap om barnets rättigheter (artikel 42).
- I verksamheterna ges flickor och pojkar lika stort utrymme (artikel 2).
- När planering av verksamheten görs har flickor, pojkar och personer med annan könsidentitet samma möjlighet att komma med synpunkter (artikel 12).
- Det finns strukturer som skyddar barn mot övergrepp av vuxna och andra barn i den egna verksamheten, till exempel i simhallar och vid olika kulturaktiviteter (artikel 19).
- Det finns tydliga rutiner för hur anmälan till socialtjänsten ska göras vid misstanke om att ett barn far illa (artikel 19).
- Dessa strukturer och anvisningar är kända av samtliga medarbetare.
- Barn med någon funktionsvariation har likvärdig tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter (artikel 2, 23, 31).

3.2 Kultur och hälsa

Forskning visar på tydliga samband mellan kultur och hälsa. Kultur ger upplevelser, insikt, delaktighet och inflytande i samhället och kan på så sätt motverka och förebygga ohälsa. Positivt engagemang är en friskfaktor och möjligheter att påverka sitt liv har betydelse för hälsan. Att öka människors delaktighet, att ge medel för människor att uttrycka sin mening, att påverka, ifrågasätta och förändra är därför centralt.

De levnadsvanor och mönster som grundläggs i tidig ålder följer ofta med och påverkar resten av livet. Att tidigt skapa goda kulturvanor kan därför ses som en investering i god hälsa.

Kulturella aktiviteter kan fungera förebyggande och skydda mot ohälsa av olika slag, vilket är viktigt för att skapa ett åldrande med livskvalitet. Äldre människors deltagande i kulturverksamheter bidrar till ökade sociala kontaktytor och har en positiv effekt på hälsan.

Även själva miljön, vårdplatsens miljö, form och design, matkultur och ljudmiljö spelar en viktig roll.

Äldre människors delaktighet i kulturlivet ska främjas och de ska ges goda möjligheter att kunna ta del av kultur av god kvalitet.

3.3 Mötesplatser

Inom Kultur- och fritid erbjuder Mönsterås kommun tillgängliga och ändamålsenliga mötesplatser i form av bl.a. bibliotek, fritidsgård, samlingslokaler, hembygdsparker samt friluft- och idrottsanläggningar.

Ett rikt kultur- och fritidsliv förutsätter mötesplatser som är anpassade efter medborgarnas intressen och behov. Även aktiviteter i sig (teatern, konserten, matchen, föreläsningen, utställningen etc.) innebär möten mellan människor.

Biblioteken har en viktig roll som mötesplats och resurs i utveckling av livslångt lärande, aktivt medborgarskap och lokal samhällsutveckling. Biblioteken ska enligt lag vara tillgängliga för alla. I ett demokratiskt och rättvist samhälle där människor lever ett bra liv ska alla ha möjlighet att kunna läsa, få kunskap, information och inspiration genom hela livet.

3.4 Integration och mångfald

Mönsterås kommun ska arbeta för att alla ska ha samma möjlighet att ta del av kultur och fritid, oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning eller funktionsvariationer.

I Mönsterås kommun råder det obalans i befolkningsstrukturerna med en åldrande befolkning, unga som flyttar samt en relativt låg andel utrikesfödda i befolkningen. Det är bl.a. invandring av utrikesfödda som kan generera balans i befolkningsutvecklingen. Vi står därför inför flera utmaningar och behöver underlätta för invandrare att komma in i lokalsamhället, utveckla sin kompetens samt att komma in på arbetsmarknaden.

Kommunen har ett intresse av att genom kulturen hjälpa nyanlända in i lokalsamhället och att få influenser och erfarenheter från andra kulturer i utbyte.

Det är i mötet med andra som vi lär känna och får respekt för varandras kultur och historia.

Biblioteken blir ofta en mötesplats för personer med andra språk än svenska som modersmål, då det finns kunnig personal, datorer och tillgång till tidningar på nätet och litteratur på deras språk.

De nationella minoriteterna (minoritetslagen 4§ hänvisad från språklagen 2009:600)

Ur minoritetslagen, vars stärkning trädde i kraft 1 januari 2019, ska kultur-och fritidsförvaltningen särskilt beakta följande.

- Främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur (4 §).
- Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt (4 §).
- Ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor (5 §).
- Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar (5a §).
- Se minoritetspolitiken som en integrerad del av arbetet med mänskliga rättigheter.

3.5 Jämställdhet

För att nå långsiktiga jämställdhetsmål krävs en medveten satsning på barn och ungdomar och deras attityder. Det är viktigt att vi ger flickor och pojkar budskap som talar om för dem att de är lika mycket värda oavsett kön.

Verksamheter som drivs i kommunens regi eller med kommunalt stöd ska kunna tillgodose båda könen behov.

Kulturföreningar tenderar lätt att bli överrepresenterade av flickor/kvinnor medan fritidsföreningarna lockar flest pojkar/män.

För att få ett jämställt tänkande bland barn och ungdomar ska vi fortsätta arbeta med föreningars jämställdhetsfrågor vad gäller attityder till flickor respektive pojkar och stimulera dem till otraditionella fritidsval.

Kultur- och fritidsförvaltningen ska fortsätta beakta genusperspektivet vid t ex.

planering av arrangemang och inköp av konst.

3.6 Kulturarv

Mönsterås har ett rikt kulturarv som ger oss kunskaper om historiska skeden och som förklarar våra seder och traditioner. Genom att ta tillvara och tolka historien kan vi få en bättre förståelse för vår samtid.

Kulturarvet utgörs av vad tidigare generationer har skapat och hur vi idag uppfattar, tolkar och för det vidare. Det kan exempelvis vara föremål, byggnader och fornlämningar men också berättelser, traditioner, språk, konstnärliga uttrycksformer och andra immateriella värden.

Vårt kulturarv skapar perspektiv på samhället och dess utveckling.

Medborgarnas engagemang och delaktighet är en viktig förutsättning för att kulturarvet ska leva vidare och utvecklas.

Mönsterås kommun ska verka för bevarande och lämplig användning av byggnader och miljöer av kulturhistoriskt värde. Vidare ska kommunen i samverkan med lokala och regionala aktörer verka för att människor har möjlighet att ta del av, använda och vidareutveckla kulturarvet med fokus på upplevelser, aktiviteter och hållbar tillväxt.

Kulturarvet ska främjas för att bidra till att stärka den lokala identiteten, lyfta fram det unika med Mönsterås och skapa attraktionskraft inom besöksnäringen.

Se vidare *Kulturminnesvårdsprogram Mönsterås kommun*.

3.7 Allemansrätten

Mönsterås med omgivning är fantastisk plats för den som vill röra på sig. De naturgivna förutsättningarna är unika. Här erbjuds möjlighet till vandringar eller cykelturer utefter leder som går genom trolsk granskog och vacker lövskog. Du passerar forsande åsträckor utmed Emån eller Alsterån och det fantastiska kulturlandskapet med stenmurar, hägnade betesmarker, röda hus och gårdar.

Allemansrätten gör att vi alla har tillgång till naturen, men där ingår såväl rättigheter som skyldigheter. Det innebär att ta ansvar för natur och djurliv och

visa hänsyn mot markägare och andra besökare.

Ledordet är inte störa – inte förstöra.

I 2 kap. 18 § regeringsformen stadgas, att oberoende av det skydd som grundlagen ger den enskildes äganderätt "alla skall ha tillgång till naturen enligt allemansrätten".

3.8 Motion och hälsa

All form av rörelse kan påverka vår hälsa positivt. Vi blir piggare, starkare och minnet kan förbättras. Dessutom sover vi bättre.

När vi börjar träna regelbundet ökar hjärnans prestationsförmåga. Enligt nya amerikanska riktlinjer får vi också bättre impuls kontroll och mindre ångest.

När vi rör på oss regelbundet minskar risken att bli sjuk i de allra flesta folksjukdomarna, exempelvis: hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, cancer och olika typer av benbrott.

De allmänna rekommendationerna är att en vuxen person bör vara fysiskt aktiv, på ett sätt som gör att vi blir varma och ökar vår puls, i sammanlagt två timmar och trettio minuter i veckan. Alla barn och ungdomar rekommenderas sammanlagt minst 60 minuters daglig fysisk aktivitet. Den fysiska aktiviteten bör vara av främst aerob karaktär och intensiteten måttlig till hög (enligt Yrkesföreningar för Fysisk Aktivitet antagna av Svenska Läkaresällskapet den 24 oktober 2011).

Kultur och fritidsförvaltningens utbud av idrotts- och fritidsanläggningar samt inomhushallar ska underhållas löpande för att främja en god fysisk aktivitet för samtliga invånare i kommunen.

4. Målbeskrivning

I 1 kapitlet i grundlagen, om Statskicketts grunder, fastställs kulturen som ett av de tre grundläggande målen för den offentliga verksamheten:

2§ Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.

4.2 Övergripande mål i Mönsterås kommuns kultur- och fritidsplan

- Medborgarna ska erbjudas rika möjligheter att både ta del av professionell Kultur, eget skapande samt en mångfald av aktiviteter och friluftsliv.
- Mönsterås kommun ska i samverkan med föreningsliv och organisationer fortsatt utveckla tillgängliga och ändamålsenliga mötesplatser som kan stärka kultur- och fritidslivet i hela Mönsterås.
- Verksamhet som riktar sig till barn och unga samt personer med funktionshinder ska prioriteras.
- Mönsterås kommun har en identitet som musikkommun och ett aktivt musikliv. Musikens betydelse för kommunen ska fortsatt beaktas.
- Kultur- och fritidsförvaltningen ska inom ramen för sin verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja jämställdhet i verksamheterna och vid anlitande av scenkonstarbetare, föreläsare etc.
- Kreativitet och engagemang ska stimuleras genom att bl.a. årligen dela ut kulturpris och idrottspris.
- I samverkan med föreningar och organisationer ska aktiviteter för integration, inkludering och jämställdhet utföras.
- Personer nyfikna på att starta eller gå med i förening inom kommunen ska få information, stöd och tips.
- "Klara Färdiga Läs"- konceptet ska, som en del av det läsfrämjande arbetet, fortsatt erbjudas föreningarna.
- Fritidskontoret ska arbeta för en god folkhälsa genom att erbjuda invånare en god möjlighet till friluftsliv och motion vid samtliga tätorter.

- Fritidsgårdsverksamheten ska förebygga ANDTS genom att planera och genomföra drogfria aktiviteter utifrån ungdomars önskemål.
- Biblioteksverksamheten ska medverka till att höja kunskaps- och utbildningsnivån hos kommuninvånarna och motverka den digitala klyftan.
- För biblioteksverksamhetens mål i sin helhet, se dokument Biblioteksplan 2019-2022.
- Vattenpalatset ska bidra till att Mönsterås kommun anses vara en attraktiv kommun att bo och leva i.
- Vattenpalatset ska erbjuda allmänheten möjlighet till rekreation, bad, motion, och friskvård.
- Simundervisningen för elever i kommunens skolor ska tillgodoses.

Den demokratiska grunden för kulturen och fritiden utgår från de nationella kulturpolitiska målen och Agenda 2030 där demokrati och mänskliga rättigheter omskrivs i den politiska deklARATIONEN.

Målen beskrivna ovan harmoniserar med hållbarhetsmål 3 (god hälsa och välbefinnande), 4 (god utbildning för alla), 5 (jämsällldhet) samt 10 (minskad ojämlikhet) i Agenda 2030.

Vidare ska verksamheterna inom kultur-och fritid skapa framtidstro och utveckling genom att:

- Vara lyhörd för nya kultur- och fritidsyttringar.
- Med givna förutsättningar gynna organisationer som kompletterar kommunens egna verksamheter.
- Ha årliga samråd med föreningar och studieförbund.
- Bevaka kultur- och fritidsområdet samt öka inflytandet över hur de statliga medlen används genom samverkan på regional och nationell nivå.
- Dra nytta av regionövergripande funktioner i de kommunala verksamheterna.
- Erbjuder redskap för att uttrycka tankar och känslor, att påverka och förändra.
- Erbjuder möjlighet att få utöva, delta i och uppleva olika former av kultur och fritidsaktiviteter.
- Erbjuder medborgarna ett vidare spektrum av kultur- och fritidsaktiviteter bl.a. genom samverkan med andra kommuner.
- Bidra till att skapa livskvalité, gemenskap och förståelse för varandra.
- Bidra till en attraktiv livsmiljö, till upplevelser och oväntade möten.

För att målen ska kunna uppnås krävs kompetent och serviceinriktad personal som har och känner förtroende att utveckla verksamheten. Det krävs också löpande fortbildning, lyhördhet för ny teknik och samverkan med andra kommunala och regionala verksamheter samt andra organisationer i samhället. Verksamheterna ska arbeta med konkreta och mätbara mål som kontinuerligt följs upp och redovisas.

Mätbara verktyg är antal besökare, antal arrangemang och nöjda användare/besökare.

I jämförelser med andra kommuner ska verktyget Kolada användas.

4.3 Effektmål

- Biblioteksverksamheten ska årligen nå minst 75 000 besökare.
- Minst 283 personer ska årligen bli mer digitalt delaktiga.
- Minst 167 kulturarrangemang ska årligen erbjudas.
- Minst 50 årliga arrangemang ska erbjudas där bakgrund eller språk inte ska kunna utgöra hinder för delaktighet.
- Alla barn från 4 års ålder till Mönsteråsgymnasiets elever skolår 3 ska årligen erbjudas minst 2 professionella kulturarrangemang.
- Genom Naturvårdsverkets undersökning "Sveriges friluftskommun" ska Mönsterås kommun årligen rankas som Kalmar läns bästa.
- Minst 120 fritidsgårdsarrangemang ska årligen erbjudas.
- Minst 6 samarbeten (interna och externa) ska årligen initieras av fritidsgårdsverksamheten.
- Minst 10 årliga samarbeten med föreningsliv och studieförbund ska initieras i avsikt att underlätta för våra nya medborgare att kunna ta en fungerande plats i samhället genom sociala mötesplatser och det livslånga lärandet.
- I framtida medborgarundersökningar ska Nöjd-Medborgar-Index för kultur och fritid uppnå minst genomsnittsbetyget för samtliga deltagande kommuner.
- 100% av Vattenpalatsets närvarande simskolelever ska nå målen för att vara simkunnig i årskurs 6.
- Vattenpalatset ska öka antalet badgäster på äventyrsbadet med 5% årligen.
- Vattenpalatset ska nå 85 000 betalande besökare till år 2025.

”De färdigheter som vi behöver lära våra barn är värderingar, tro, självständigt tänkande, lagarbete och omsorg om andra. Det lär man sig inte teoretiskt. Det är därför vi ska lära våra barn sport, musik, målning, konst – för att se att vi människor är olika. Allt vi lär oss ska vara skilt från vad maskiner kan göra. Om maskiner kan göra något bättre, utmana dem!”

Fritt översatt från Jack Ma, kinesisk grundare av Alibaba Group Holding Limited, affärsmagnat och filantrop. World Economic Forum, Davos 2018.